

MİZAÇ TEMELLİ EĞİTİM VE REHBERLİK YAKLAŞIMI

MİZAÇ Temelli Eğitim Modeli

Tarih boyunca kişiliğin kökeni üzerinde durulmuş ve bu konuda farklı yaklaşımlar ortaya konmuştur. Kişiliğin temeli ve gelişimi konusunda; ilk çocukluk yaşantılarına, cinsiyete, anne-baba tutumuna, bilişsel ve davranışsal şartlanmalara, çocuğun doğum sırasına, biyo-fizyolojik yapıya, beden fizyonomisine odaklı olarak çeşitli kuramlar öne atılmıştır. Yetişkin insanın kişiliğinin oluşumunda doğuştan gelen farklılıklara işaret eden kuramcılar olduğu gibi, tüm kişilik örüntülerinin doğumdan sonraki şartlara bağlı olduğunu ileri sürenler de olmuştur.

Enneagram modelinin genel yaklaşımı ve bilimsel çalışmalar göstermektedir ki doğuştan getirdiğimiz bir çekirdek yapı vardır. Bu çekirdek yapı kişiliğimizin temelini oluşturmaktadır. Enneagram modelinde 9 temel çekirdek bulunmaktadır. Bu 9 temel çekirdeğin her birinin kendisine özgü olumlu özelliklerinin yanında bazı potansiyel riskleri de bulunmaktadır. Bu birbirinden farklı 9 tipin her biri rakamla sembolize edilmektedir. Her mizaç tipinin temel bir yönelim, ihtiyaç ve arayışı vardır. Her insan bu 9 tipten birinin baskınlığıyla doğar.

DOKUZ MİZAÇ TİPİ

- M1** Kusursuzluk ve Düzen Arayan Mizaç Tipi
- M2** Sevgi ve İlgi Arayan Mizaç Tipi
- M3** Başarı ve Popüler İmaj Arayan Mizaç Tipi
- M4** Bireysellik ve Özgünlük Arayan Mizaç Tipi
- M5** Bilgi ve Uzmanlaşma Arayan Mizaç Tipi
- M6** Güven ve Emniyet Arayan Mizaç Tipi
- M7** Yenilik ve Haz Arayan Mizaç Tipi
- M8** Güç ve Hakimiyet Arayan Mizaç Tipi
- M9** Huzur ve Sükûnet Arayan Mizaç Tipi

“İnsan Psikolojisinin DNA’sı: Mizaç”

İNSAN PSİKOLOJİSİNİ ANLAMANIN ANAHTAR KAVRAMLARI

MİZAÇ, KARAKTER VE KİŞİLİK

Mizaç (Huy), doğuştan gelen, kendine özgü algı, arayış ve motivasyonları bulunan ve yaşam boyu değişmeyen bir çekirdektir. **Mizaç**, bir ağacın tohumuna benzetilecek olursa **karakter**, bu tohumun filizlenip fidan hâline gelmesi, yani mizaç özelliklerinin kararlı, belirgin ve sürekli hâle gelmesi demektir. Örneğin, bir öğrencinin mizaç tipinde öfkeli olma özelliği bulunabilir ancak bunun öfkeli davranışlar şeklinde belirgin olarak görünür olması, artık onun karakterine ait bir özelliktir. Öğrencinin mizaç tipinin üzerinde kısmi olarak etkiye bulunabildiğimiz dışsal faktörler (yaşadığı çevre, kültür, aile, aldığı eğitim, yaşanan olaylar vb.) ve üzerinde hiçbir etkiye bulunamadığımız içsel faktörlerin (cinsiyet, zekâ ve biyolojik etkenler vb.) etkileşmesiyle **kişilik** meydana gelir. Doğuştan getirdiğimiz psikolojik temel olan mizacın; **eylem** (davranış hareket tarzı), **duygu** (sevgi-nefret, neşe-üzüntü), **düşünce** (muhakeme, düşünme) yolları ile kendisini hayat içinde ortaya koyma tarzının bütünü **kişilik görünümü** olarak tanımlanabilir.

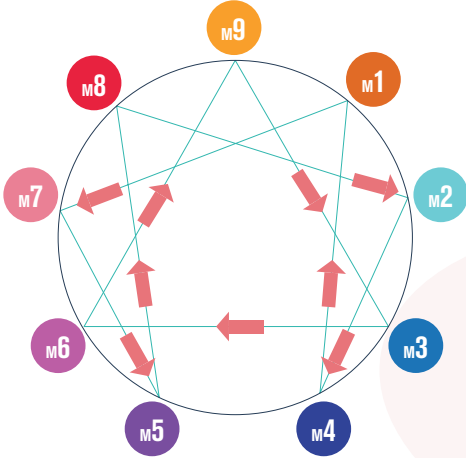
“İnsan 7’inde neyse 70’inde de odur.”

STRES ve RAHAT DURUMLARI

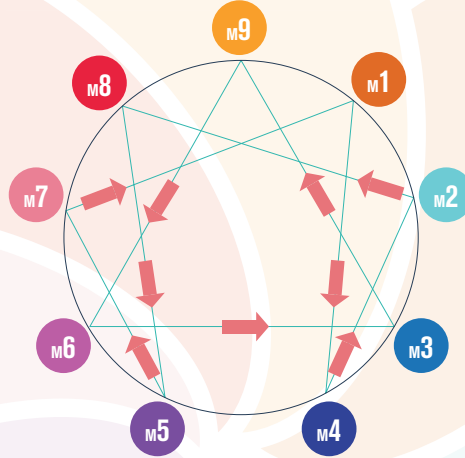
Mizaç temelli yaklaşıma göre her bir mizaç tipi; stresli olduğu ve rahatladığı durumlarda, normal durumlarda sergilediğinden farklı davranış özellikleri sergiler. Stres ve rahatlama durumlarında bireylerin sergilediği farklı davranış özellikleri de bireylerin temel mizaç tipine bağlı olarak belirlenir.

Her bir mizaç tipindeki bireyler; rahatladıkları durumlarda bir başka mizaç tipinin olumlu özelliklerini, streste oldukları durumlarda ise yine bir başka mizaç tipinin olumsuz özelliklerini sergilerler. Rahatlama ya da stres durumu sona erdiğinde ise bireyler yine kendi mizaç tiplerinin özelliklerine dönerler. Bu durum, mizacın değişmesinden ziyade - stresli ve rahat durumlarda geçici bir süre için - “mizacın salınabilirliğini” gösterir.

RAHAT HATTI

STRES HATTI

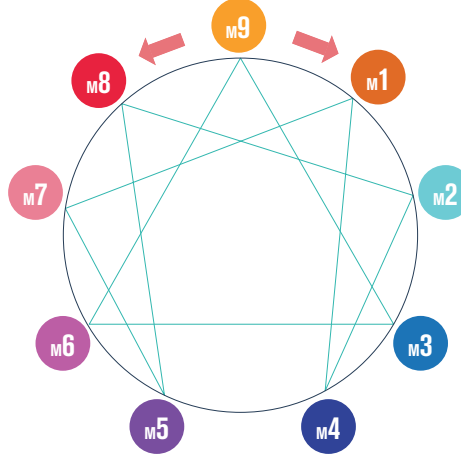

Bireylerin rahatlama durumlarında bir başka mizaç tipinin olumlu özelliklerini sergilemeleri, normal şartlarda sergileyemedikleri özellikleri tecrübe etmelerine, normalde ortaya koymadıkları davranış ve tutumları sergilemelerine ve normalde hissedemedikleri duygulanımları, deneyimlemelerine olanak tanır.

Stres durumlarında bir başka mizaç tipinin olumsuz özelliklerini sergilemeleri ise bireylerin temel mizaç tipine ait savunma mekanizmalarının yetersiz kalması nedeniyle bir başka mizaç tipinin savunma mekanizmalarını kullanarak stres durumuyla başa çıkma çabasını ifade eder.

KANAT ETKİSİ

Kanat etkisi, temel mizaç tipine ek olarak bir başka mizaç tipinin de birey üzerinde etkili olmasıdır. Mizaç temelli yaklaşıma göre her bir mizaç tipi, aşağıdaki çember üzerinde görüldüğü gibi sıralandığında; bir mizaç tipinin bitişiğinde olan mizaç tipinden biri, onun kanadını temsil eder.

Örneğin, 9 mizaç tipindeki bir öğrencinin kanat etkisi mutlaka 1 ya da 8 mizaç tiplerinden biridir. Kanat etkisi, bireyin temel mizaç tipindeki özelliklere çeşitlilik ve zenginlik katar. Doğada arı tipler görülmemesi bir yandan bu etkiyle de ilişkilidir. Her bir birey, güçlü ya da zayıf olsun mutlaka bir kanat etkisine sahiptir. Ancak kanat etkisinin şiddeti, bireyden bireye değişir. Örneğin, her ikisi de 9 temel mizaç tipine aynı zamanda 8 kanat etkisine sahip olan iki öğrenci düşünün. Bu öğrencilerden biri 8 kanat etkisinin özelliklerini daha fazla, diğeri ise daha az sergileyebilir.

Sonuçta; mizaç temelli yaklaşıma göre her bir birey, yaşamı boyunca dört mizaç tipiyle ilişkilidir:

1. Temel mizacı
2. Stres durumundaki mizacı
3. Rahat durumundaki mizacı
4. Etkilendiği kanat mizacı

MIZAÇ DEĞİŞİR Mİ?

Tohum, öğrencinin mizaç tipine; filizlenerek oluşturduğu fidan ise karakterine benzetildiğinde her mevsim dalları, yaprakları değişen ağacın tüm görünümü de onun kişiliğine karşılık gelir. Dolayısıyla mizaç tipi yaşam boyu değişmese de tıpkı her mevsim değişen ve yenilenen yapraklar gibi kişilik görünümünde yaşam boyu değişiklikler olduğu gözlenebilir. Ayrıca öğrenci, kendi mizaç tipinde bulunmayan özellikleri de aile ve okuldan aldığı eğitim sayesinde sergileyebilir. Mizacı bir tohuma benzettiğimiz örnek üzerinden düşünecek olursak ektiğimiz bir elma tohumundan portakal ağacı olması mümkün değildir ancak ektiğimiz elma çekirdeğinden sağlıklı ya da sağlıklısız bir elma ağacı elde etmek onun yetiştirilme koşullarıyla bağlantılıdır. Bizler, öğrencilerimizin mizaç tipini değiştiremeyiz ancak mizaç tipinin sağlıklı ya da sağlıklısız karakter ve kişilik gelişimine büyük oranda etkide bulunabiliriz.

“Can çıkar, huy çıkmaz.”

ÖĞRENCİLERİN MIZAÇ TİPİNİ BİLMEK NE İŞE YARAR?

Öğrencilerin mizaç tipini bildiğimizde onun kendi mizaç tipi yönünde nasıl bir doğal kişilik geliştirebileceğini öngörebilir ve kendi mizaç özellikleri yönünde gelişen doğal kişiliğini sağlıklı bir biçimde desteklemek için uygun desteği sunabiliriz. Örneğin, mizaç tipini bildiğimizde öğrencimizin sahip olduğu olumlu potansiyel özellikleri de bilebilir, bu özellikleri sergileyebilmesi için uygun bir ortam hazırlayabilir ve onu destekleyebiliriz. Ya da mizaç tipinde bulunan olumsuzluğa açık riskli özelliklerle ilgili önleyici çalışmalar yapabilir ve öğrencimizin bu özellikleri aşırı bir şekilde sergilemesinin önüne önemli oranda geçebiliriz. Ayrıca kendi mizaç tipinde bulunmayan özellikleri doğal kişiliğiyle uyumlu bir biçimde kazanmasına yardımcı olabilir ve böylece sağlıklı ve harmonik-dengeli bir kişilik geliştirmesine katkıda bulunabiliriz. Tüm eğitimcilerin ortak amacı; öğrencilerimizin sağlıklı, kendine güvenen, mutlu ve başarılı bireyler olarak yetişmeleridir. Ancak her bir öğrencimizin mizaç tipindeki farklılıklardan dolayı yaşamdan beklenti, algı, arayış ve motivasyonları da farklıdır. Bu noktada bizler, mizaç tiplerini temel alan yaklaşımımızla mizaç farklılıklarını tanıyarak öğrencilerimizin sağlıklı karakter ve kişilik gelişimlerine destek olmayı ve mizaç ihtiyaçlarına uygun bir eğitim alabilmelerine yardımcı olmayı hedefliyoruz.

NEDEN MİZAÇ TEMELLİ BİR EĞİTİM VE REHBERLİK YAKLAŞIMI?

Modern eğitim anlayışı; mutlu, sağlıklı, üretken, uyumlu ve topluma yararlı bireyler yetiştirmek adına bireysel farklılıkları tespit edebilen ve öğrencilerin bireysel potansiyellerini ortaya çıkarabilen eğitim uygulamalarının önemi üzerinde durmaktadır. Mizaç Temelli Eğitim ve Rehberlik Yaklaşımı; **doğuştan gelen, yaşam boyu değişmeyen, bireyin algı, motivasyon ve bakış açılarını belirleyen mizaç kavramını** temel alarak **bireysel farklılıkları tespit etmeyi** ve bu farklılıklara **uygun eğitim ve rehberlik yaklaşımı belirlemeyi** olanaklı kılar.

Mizaç Temelli Eğitim ve Rehberlik Yaklaşımı, tam da bu noktada bireysel farklılıkları belirleyen en temel parametrenin “bireylerin yaşamdaki ana arayış ve davranışlarının altında yatan temel nedeni ifade eden; eylemsel, duygusal, bilişsel yapılanmanın tamamını organize eden ve kişiliğin hiza/yapı taşıyı oluşturan mizaç tipi” olduğunu öne sürüyor. Bu yaklaşım, mizaç tiplerini merkeze alan yaklaşımıyla her bir öğrencinin “yaşamdaki algı önceliklerini, psikolojik ihtiyaçlarını, motivasyonlarını, yetenek, ilgi ve eğilimlerini, aynı zamanda olumsuzluğa açık riskli özelliklerini” tespit etmemizi sağlıyor.

EN İYİ MİZAÇ TİPİ HANGİSİDİR?

Her ne kadar mizaç tipleri nümerik bir biçimde sıralanıyor olsa da bu sıralama arasında önem ya da işe yararlık açısından bir farklılık yoktur. Hiçbir mizaç tipi bir diğerinden daha iyi ya da daha kötü değildir. Her bir mizaç tipi, kendisine ait bazı olumlu ve olumsuzluğa açık riskli potansiyel özellikler taşır ve bu özellikler bazı durumlarda avantajlı olabilirken bazı durumlarda ise dezavantaj oluşturabilir. Örneğin, kurallar ve yapılması gerekenler çerçevesinde düşünüp hareket etmeye eğilimli olmak (M1), eğitim ortamında oldukça avantajlı olabilirken okul sıralarında dezavantajlı sayılabilen hayalperest, yenilikçi ve aklında sürekli yeni fikirler ve projeler uçuşan biri olmak (M7) başarılı bir reklamcı olmak için önemli bir gereklilik olabilir.

MIZAÇ TEMELLİ EĞİTİM VE REHBERLİK YAKLAŞIMININ ÖZELLİKLERİ

 Mizaç Temelli Eğitim ve Rehberlik Yaklaşımı, halk arasında “İnsan 7’sinde neyse 70’inde odur.” ya da “Can çıkar, huy çıkmaz.” şeklinde ifade edilen ve yaşam boyu değişmeyen **mizaç (huy)** kavramını temel alır.

 Mizaç Temelli Eğitim ve Rehberlik Yaklaşımı, öğrencinin doğuştan gelen mizaç tipinin, eğitim ve sosyal çevre ile etkileşim içinde değişebilen ve gelişebilen karakter ve kişilik yapısını nasıl şekillendirdiğini açıklayan bir “**kişilik öngörü sistemi**” dir.

 Mizaç Temelli Eğitim ve Rehberlik Yaklaşımı, eğitimde kullanılan güncel yaklaşım stratejilerinin daha etkili olabilmesi için; “**Hangi öğrenciye, hangi yaklaşım nasıl uygulanmalı?**” sorularının yanıtları konusunda eğitimcilerle yol gösterir.

 Mizaç Temelli Eğitim ve Rehberlik Yaklaşımı, öğrencilerin bireysel potansiyellerinin, mizaç tipi temelinde hızlı, doğru ve tutarlı biçimde **tespit edilebilmesi ve ortaya çıkarılabilmesi** için çevresel şartların nasıl düzenlenmesi gerektiği konusunda eğitimcilere rehberlik eder.

 Mizaç Temelli Eğitim ve Rehberlik Yaklaşımı, öğrencilerin performansını etkileyebilecek **riskleri öngörür** ve riskler ortaya çıkmadan, eğitimcilere uygun yaklaşım stratejileri sunarak **risklerin önlenbilmesine** katkı sağlar.

 Mizaç Temelli Eğitim ve Rehberlik Yaklaşımı, öğrencilerin kendi mizaç tipinde bulunmayan, ancak desteklenirse **sonradan öğrenebilecekleri özellikleri tespit eder** ve bu özelliklerin kazanılması için **uygun destekleyici yaklaşım önerileri** sunar.

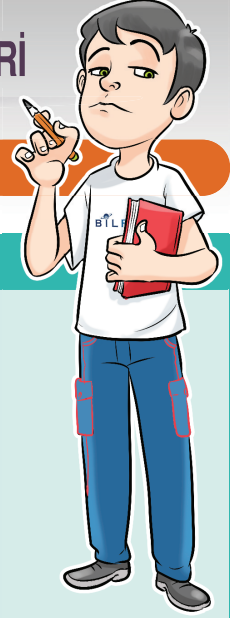
 Öğrencilerin yanı sıra eğitim ve öğretime etki eden tüm paydaşların (yönetici, rehber öğretmen, öğretmen ve veliler) mizaç tiplerinin tespit edilmesi ve detaylı mizaç analiz raporları sayesinde **kendileriyle ilgili farkındalık seviyelerinin yükselmesine** yardımcı olur.

MİZAÇ TİPLERİNE GÖRE ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

M1

KUSURSUZLUK VE DÜZEN ARAYAN MİZAÇ TİPİ

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Kontrollü	Olgun
Ölçülü	Sorumluluk sahibi
Temiz ve titiz	Kuralcı
Düzenli	Disiplinli
Soğukkanlı	Sistematik
İdealist	Planlı ve programlı
Adil	Tanımlayıcı
İstikrarlı	Rasyonel
Prensipli	Sebatkâr

1 mizaç yapısındaki çocuklar, yaşamlarında genellikle duygusal ihtiyaçların tatmininden önce mantıklı ve tutarlı bir düzene ihtiyaç duyarlar. Neredeyse yetişkinleri bile şaşırtacak kadar mantıklıdırlar. Yaşamlarının genelinde en baskın olan düşünce, “Doğrusu nedir?” ve “Ne yapmalıyım?” dir. Her şeyi yapmanın en doğru ve tek bir doğru yolu olduğunu düşünürler. Dolayısıyla konuşmaları genellikle gereklilik kipleri ile doludur. “Ayıp” kavramını yaşitlarına göre çok erken yaşlarda öğrenir, yaşamları boyunca da ahlaklı bir birey olma gayesi taşırlar. Nezaket ve görgü kurallarına uymaya çok dikkat eder, özellikle kendilerinden büyüklere karşı son derece saygılı davranırlar.

1 mizaçlı çocuklar okumak, tanımak ve öğrenmekten keyif alırlar. Zihinleri genellikle tanımlamak, sınıflandırmak, kategorize ve sistematize etmekle meşguldür. Yaşamının oldukça ciddi bir iş olduğunu düşünür, kendileri de düşünceleriyle ciddiye alınmak isterler. Zaman içinde kendilerini başkalarıyla kıyaslayıp geliştiklerini görmekten büyük bir keyif alırlar.

Mizacı 1 olan çocukların planlı olma, çalışkan olma, ahlaklı ve dürüst olma, sebatkâr olma gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; fazla ciddi olma, çabuk gerilip kızma, hata ve eksiklere fazla müdahale etme ve aşırı detaycı olma gibi olumsuzluğa açık riskli özelliklerinin ise önlenmesi faydalı olacaktır.

M2

SEVGİ VE İLGİ ARAYAN MIZAÇ TİPİ

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Sevgi dolu
İlişki odaklı
Sıcakkanlı
Arkadaş canlısı
İletişimi güçlü
Sosyal
Yönlendirici
Gururlu

Duygularını hemen belli eden
Sempatik
Samimi
Tatlı dilli
Yardımsever
Paylaşımçı
Fedakâr
Destekleyici

2 mizaçlı çocuklar için duygular, yaşamın içinde birer özellik olmanın çok ötesinde merkezi bir önem taşır. Onların tüm dünyası duygular üzerine kuruludur. Yaşamdaki en temel beklentileri sevgi, ilgi ve kabul görmek olduğundan, sevdiklerini hissettikleri ilişkiler içinde yaşam ve enerji bulurlar. Herkesin onları sevmesini istedikleri için ilişkilerde uyumlu olmaya çok önem verirler ve kimseyi kırmamaya çalışırlar. İletişim yetenekleri çok kuvvetlidir. Son derece merhametli, şefkatli ve koruyucudurlar. Akılları genellikle duygusal düşüncelerle meşguldür. İsteklerinin yapılması konusunda ısrarcı, sabırsız ve aceleci olabilirler.

Mantıksal neden-sonuç ilişkileri, doğru-yanlış gibi değerlendirmeler ya da teorik kavramsal düşünceler ilgilerini çekmez ve yaşamlarında önemli bir yer tutmaz. İlişkiler içindeki sözsüz mesajları çok iyi okur, kendilerine söylenmesine hiç gerek olmadan çevresindeki kişilerin neye ihtiyacı olduğunu otomatik olarak çok kolay algılayabilirler. Kendi düşüncelerinden çok, karşısındakilerin kendileri hakkında ne düşündüklerine ve ne hissettiklerine önem verirler.

Mizacı 2 olan çocukların güçlü iletişim kurabilme, şefkatli olma, duygularını ifade etme, ilişkileri hissederek organize edebilme gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; çabuk etkilenip hemen üzülme, ağlama, alıngan ve sitem-kâr olma, ısrarcı, tutturmacı ve kıskanç olma gibi olumsuzluğa açık riskli özelliklerinin ise önlenmesi faydalı olacaktır.

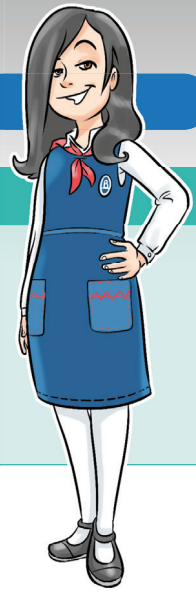
M3

BAŞARI VE POPÜLER İMAJ ARAYAN MİZAÇ TİPİ

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Başarı odaklı
Azimli
Dışa dönük
Pratik
Yarışmacı
Üretken

Popüler
İmaj ve görünüme önem veren
Diplomatik
Sonuç odaklı
Hedefine odaklanan

3 mizaç yapısındaki çocukların yaşamda bu kadar aktif, dışa dönük ve azimli olmalarının altında hırsları yatar. Bir şeyi başarmayı akıllarına koyup hedefe odaklandıklarında o sonucu elde etmeden kolay kolay vazgeçmezler. İçsel motivasyonları çok kuvvetlidir ve çevrelerindeki de kolaylıkla motive ederler. Bulundukları ortamın duygusal havasını fark etmek ve ona uygun davranmakta çok yeteneklidirler. Bu yetenekleri her ne kadar duygusal görünmelerini sağlasa da aslında duygusal bir yapıya sahip değildirler. Karşılaştıkları engelleri pratik bir biçimde aşmaya eğilimli oldukları için hedeflerine ulaşmalarına engel olabilecek olumsuz duyguları görmezden gelip yollarına devam ederler. Yarışmacı bir ruhları vardır.

Mizacı 3 olan çocuklar, toplum tarafından kabul ve değer görmek için daima zirvede ve en başarılı olmak gerektiğini düşünürler. Sonuç ve hedef odaklı düşünür, enerjilerini daha çok pratik bir biçimde sonuç alabilecekleri konuları çalışmaya yönlendirirler.

3 mizaçlı çocukların bulundukları ortama kolay adapte olabilme, azimli, üretken olma ve çevresindekileri motive edebilme gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; aşırı hırslı olma, kendini büyük görüp çevrelerindeki küçümseme, hileye başvurma gibi olumsuzluğa açık riskli özelliklerinin ise önlenmesi faydalı olacaktır.

M4

BİREYSELLİK VE ÖZGÜNLÜK ARAYAN MIZAÇ TİPİ

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Yoğun duygusal
Özgün
Duyarlı
Naif ve nazik
Dost canlısı
Merhametli
Tasarımcı
Anlayışlı

Bireysel
Empatik
Doğal
İçten
İçeride dönük
Sanatsal ve estetik bakış açısına sahip
Sıra dışı
Romantik

Mizacı 4 olan çocuklar yaşamlarının merkezine genellikle duyguları alırlar. Zengin, romantik hayallerle dolu derin bir duygusal dünyaya sahiptirler. Genellikle içlerinden geldiği gibi, doğal davranırlar. Bireysel bir yapıya sahiptirler. Ergenlik yaşlarından itibaren dostluk ilişkilerini samimiyet süzgecinden geçirerek inşa ederler. İlişki kurma ve iletişimle ilgili herhangi bir güçlük yaşamamakla birlikte arkadaş çevreleri pek geniş değildir. Çok sayıda yüzeysel arkadaşlıktansa onları içtenlikle dinleyen ve anlayan, gönülden bağlı oldukları az sayıda dostu tercih ederler. Tüm davranışlarında genel bir nezaket hâkimdir. Kendi kırılganlıklarını davranışlarına yansıtır, insanları nasıl kırmak istemiyorlarsa tüm eşyalara da nezaketle yaklaşır, onları kırmak istemezmiş gibi özenli davranırlar. Son derece sakın ve nahiftirler. Ancak baskıcı, otoriter ve sert tutumlarla karşılaştıklarında hırçın ve asi olabilirler. Duygusal açıdan oldukça hassas olan mizaç 4 çocuklar, çok kolay incinir ancak incindiklerini kolay kolay ifade etmezler. Hislerini yoğun yaşar, çevresinde olup bitenleri farklı ve sıra dışı bir bakış açısıyla yorumlar; bireyselliğe, özgünlüğe ve kimseye benzememeye çok önem verirler.

4 mizaçlı çocukların içtenlik, doğallık, empati, duyarlılık ve merhamet, özgün yaratıcılık ve tasarım gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; kolay incinebilir olma, kıskanma, asi, aykırı olma, boşluk ve anlamsızlık hissetme gibi olumsuzluğa açık riskli özelliklerinin ise önlenmesi faydalı olacaktır.

M5

BİLGİ VE UZMANLAŞMA ARAYAN MİZAÇ TİPİ

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Derin meraklı
Sessiz gözlemci
Araştırmacı
Analitik düşünen
Okuyup öğrenmeye çok meraklı
Soyutlayıcı
Kavramsallaştırıcı

İçe dönük
Mantık odaklı
Objektif bakabilen
Akılcı
Tutumlu
Kendi kendine yetebilen
Arşivci

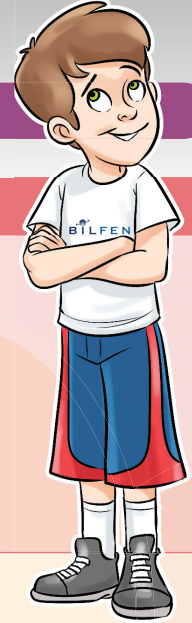
Mizacı 5 olan çocukların bilmeye ve öğrenmeye karşı çok derin bir merak duyguları vardır. Yaşıtlarına göre çok daha gelişmiş bir soyutlama, kavramsallaştırma ve analitik düşünme yeteneğine sahiptirler. Genellikle ilişkilerde mesafeli, hatta soğukturlar. Herhangi bir toplulukta kalabalığa karışıp çevresindekilerle ilişki hâlinde olmayı istemez, bir kenarda çevreyi izlemeyi tercih ederler. Akılları daima düşüncelerle meşguldür. Çok ve derinlemesine düşünme eğilimindedirler. Okumaya, öğrenmeye ve bilgi sahibi olmaya çok meraklı olmalarına rağmen; bildiklerini uygulamak ya da eyleme geçirmekle pek ilgilenmezler. Yaşamlarında duyguların yeri neredeyse yok denecek kadar azdır. Çok ağlamak, çok gülmek ya da heyecandan havalara uçmak gibi duygusal dışavurumları kolay kolay tecrübe etmezler. Duyguları deneyimlemeye bu kadar ilgisiz olmalarına rağmen merak ettikleri bir duyguyla ilgili kavramsal olarak derinlemesine bilgi sahibi olabilirler.

5 mizaçlı çocukların analitik düşünme, soyutlama, ilgilendiği konularda uzmanlaşma, bilme, öğrenme, okuma ve araştırmaya meraklı olma gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; fazla soğuk ve mesafeli olma, kibirli ve şüpheli olma gibi olumsuzluğa açık riskli özelliklerinin ise önlenmesi faydalı olacaktır.

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Güven ve emniyet odaklı
Takım oyuncusu
Titiz ve düzenli
Tüm ihtimalleri gözetken
Tebdirlî
Tutumlu
Meraklı
Planlı-programlı

Sakin ve uyumlu
Kurallara uymaya dikkat eden
Veri depolayan
Hesaplı hareket eden
Sır tutabilen
Otoritenin gerekliliğine inanan
Güven odaklı
Sorumluluk sahibi

6 mizaç yapısındaki çocukların yaşamında yanlarında kendilerini güvende hissettikleri, kendilerini daima koruyup kollayacağına ve destekleyeceğine inandıkları güçlü, kararlı ve bilgili yetişkinler çok önemli bir rol oynar. Seilmeyi, kabul edilmeyi ve onaylanmayı çok isterler ancak fazla abartılı sevgi gösterilerinden ya da pohpohlanmaktan da rahatsız olurlar. Aile içinde, okulda hatta arkadaş ortamında dahi otoritenin kimin elinde olduğunu bilmek isterler. Yeni bir ortama girdiklerinde öncelikle biraz çevreyi gözlemlemeye ve tanımaya ihtiyaç duyar, etraftakilerle hemen kaynaşmayabilirler. Kendilerine zararı dokunabilecek durum ve davranışları çok kolay sezebilir ve bu tür davranışlara karşı son derece tedbirli davranırlar. Bilinmezlikler ve belirsizlik durumu kaygı yaşamalarına neden olabilir.

6 mizaçlı çocuklar ilgi alanlarına giren ya da girmeyen hemen hemen her konuda edindikleri verileri bir gün lazım olur düşüncesiyle biriktirmeye çalışırlar. Karar vermeleri gerektiğinde akıllarına gelen tüm veriler bu süreci zorlaştırır ve kararsızlık yaşarlar. Genellikle temiz ve düzenli olup üzerlerine aldıkları sorumlulukları tam olarak yerine getirmeye çalışırlar.

Mizacı 6 olan çocukların gruba uyumlu olma, sorumluluklarını yerine getirme, tutarsızlıkları kolay fark etme, güven ve sadakate önem verme gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; yetersiz olduğunu düşünme, kararsızlık, kötümser olma, çabuk endişelenme ve eleştirilmekten çekinme gibi olumsuzluğa açık riskli özelliklerinin ise önlenmesi faydalı olacaktır.

M7

YENİLİK VE HAZ ARAYAN MİZAÇ TİPİ

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Girişken
Çabuk ilişki kuran
Dışa dönük
Meraklı
Canlı ve enerjik
Neşeli
Muzip
Yaratıcı
Hayalci

Hareketli
Konuşkan
Pratik
Aktif
İyimser
Çağırışım hızı yüksek
Vizyoner
Çözüm odaklı
Parlak fikirli

Mizacı 7 olan çocuklar, dokuz mizaç tipi içinde en hareketli ve en enerjik olan çocuklardır. Hızlı hareket eden ve sürekli bir faaliyet içinde olmaktan keyif alan yapılarıyla bulundukları ortamlarda çok çabuk fark edilirler. Çok konuşkandırlar ancak dinlemekten çabuk sıkılırlar. Dünya onlar için keşfedilmeyi bekleyen bir macera alanı gibidir. Oyun oynamaya, eğlenceye ve keyiflerine oldukça düşkündürler. Çok küçük yaşlardan itibaren muzip bir şakacılıkları vardır. Genel olarak dağınık, düzensiz ve acelecidirler.

7 mizaç yapısındaki çocuklar sıcakkanlılıkları sayesinde çevreleriyle çok kolay ilişki kurdukları için ilk bakışta duygusal olarak görülmele birlikte aslında duygulara karşı özel bir hassasiyete sahip değildirler. Arkadaş ilişkilerinde duygusal paylaşımlardan çok, keyifli ve eğlenceli dakikaların paylaşılmasına öncelik verirler. Akıllarında daima yeni bir fikir, eğlenceli bir proje ya da yaratıcı bir düşünce vardır. En güçlü yanlarından biri fantastik ve renkli hayal dünyalarıdır.

Mizacı 7 olan çocukların keşfetmeye meraklı olma, neşeli ve espirili olma, yaratıcı olma, dışa dönük ve girişken olma gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; dağınık ve düzensiz olma, dikkatini sürdürmemesi, sıkıntı ve problemlerden kaçınma gibi olumsuzluğa açık riskli özelliklerinin ise önlenmesi faydalı olacaktır.

M8

GÜÇ VE HAKİMİYET ARAYAN MİZAÇ TİPİ

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Lider ruhlu

Cesur

Dayanıklı ve metanetli

İddiacı

Himaye edici ve sahiplenici

Koruyucu

İnisiyatif alan

Kendinden emin

Girişken

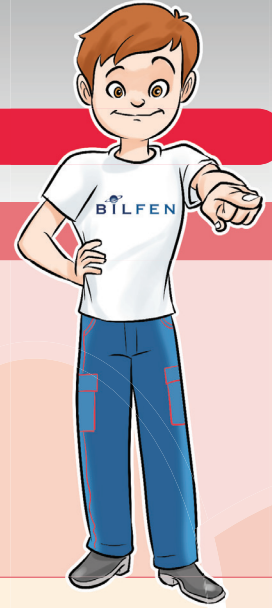
Mücadeleci

Dobra ve net

Cömert

Hızlı karar alan ve kararından dönmeyen

Problemin üzerine giden

Mizaç 8 çocuklar; bulundukları ortamda öne çıkmaktan hiç çekinmeyen, cesur ve iddialı çocuklardır. Bulundukları ortamın doğal lideri olma konusunda oldukça yeteneklidirler. Hangi yaşta olursa olsunlar kendinden emin, net ve ağır bir duruşları vardır. Özellikle güç ve dayanıklılıklarını ortaya koymaktan özel bir haz alırlar. Oldukça aktif, hareketli ve tez canlıdırlar. Cesur ve gözü pektir. Bir şey yaptılarsa onu mertçe söylemekten asla çekinmezler. İstekleri konusunda kararlı ve dirençlidirler.

8 mizaçlı çocuklar, güçlü bir şefkat ve sahiplenicilik duygusuna sahiptirler. Özellikle kendisinden küçük, korunmaya ihtiyaç duyan arkadaşlarına karşı oldukça merhametlidirler. Ancak bunun yanı sıra en belirgin olarak görülen özelliklerinden biri çok çabuk ve kolay öfkelenip parlamalarıdır.

Genellikle düşünceleri keskin, net ve karardır. Herhangi bir konu hakkında uzun uzadıya detaylar üzerinde durmaktan hoşlanmazlar. Olayı kabaca değerlendirip kararlarını verebilir, üzerinde çok düşünmeden tartışmayı bitirmek üzere harekete geçebilirler.

Mizacı 8 olan çocukların lider olma, çevresindekileri yönlendirebilme, koruyucu ve sahiplenici olma, cesur, dayanıklı, merhametli ve kendine güvenli olma gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; kavgaya meyilli olma, toleranssız, öfkeli, sert olma ve düşünmeden eyleme geçme gibi olumsuzluğa açık riskli özelliklerinin ise önlenmesi faydalı olacaktır.

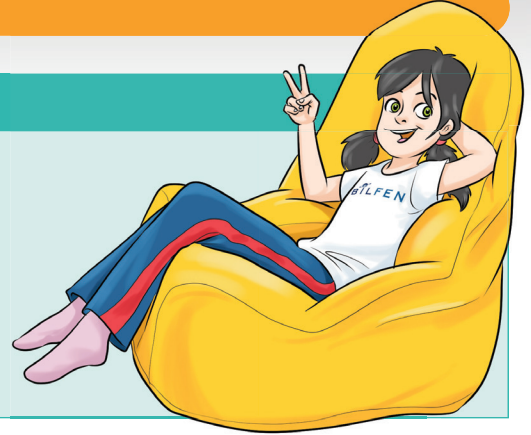

M9 HUZUR VE SÜKÛNET ARAYAN MİZAÇ TİPİ

OLUMLU POTANSİYELLERİ

Uyumlu
Barışçıl
Sabırlı
Arabulucu
Bütünleşmeci
Rutin düzeni seven
Huzur veren
Uzlaştırıcı

Sakin
Yumuşak huylu
Esnek
Yargılamayan
Çatışmaktan kaçınan
İyimser
Kabullenici
Destekleyici

9 mizaç yapısındaki çocuklar; sakin, uyumlu ve mülayim yapılarıyla genellikle bulundukları ortama huzur, sükûnet ve barış getirirler. Yemek yemek, uyumak, dinlenmek gibi bedensel ihtiyaçların tatminine çok önem verirler. Kendilerini fiziksel olarak rahatsız eden bir durum yoksa genellikle monotonluktan ve hareketsizlikten pek şikâyet etmezler.

Çevrelerinde olup bitene pek müdahale etmeyi tercih etmezler. Hiçbir yargıda bulunmadan önce her şeyi olduğu gibi algılamaya çalışırlar. Her şeyin zorla değişip düzeltilemeyeceğine inanırlar.

Mizaç 9 çocuklar için huzur dolu bir ortamda yaşamlarını sürdürmek o kadar önemlidir ki hiç kimseyle kolay kolay çatışmaz, kavgâ etmezler. İster istemez konuya dâhil olmak durumunda kalırlarsa da uzlaştırıcı ve arabulucu olmayı tercih ederler.

Yaşamlarında rutin bir düzen hâkim olduğunda oldukça verimli olabilirler. Beklenmedik yeniliklerden ya da bütünleştikleri kişilerden ayrı düşmekten çok etkilenirler. Sevimli, sevecen ve yumuşak kalplidirler ancak pek duygusal sayılmazlar. Arkadaşlarına kolay kolay küsmez, alınmaz ve onlarla tartışmazlar. Çevresindekilerin isteklerine hayır demekte çok zorlanırlar. Genel olarak kararsız çocuklar olmasalar da çok seçenekli durumlarda tercih yapmakta zorlanabilirler.

9 mizaçlı çocukların bütüncül algılama, sakin, uyumlu, barışçıl olma, uzlaştırıcı ve arabulucu olma gibi sergilediği olumlu özelliklerinin desteklenmesi; ağırkanlı olma, hayır diyememe, inatçı olma, erteleme gibi olumsuzluğa açık riskli

KAYNAKÇA

Acarkan, İ (2021)

Enneagram ile Kendini Keşfet. İstanbul: Timaş Yayınları.

Acarkan, İ (2021)

Çocuklar Neden Farklı? İstanbul: Kurtuba Kitap.

Selçuk, Z., Yılmaz, E.D, (2016)

Ebeveyn Benim. Ankara: Elma Yayınevi.

Selçuk, Z., Yılmaz, E.D, (2015)

Rehber Benim-Dokuz Tip Mizaç Modeli'ne Göre Rehberlik Yaklaşımına Giriş. Ankara: Pegem Akademi.

